

OECD-FAO Agricultural Outlook 2008-2017

Summary in Norwegian

OECD-FAO - perspektiv på jordbruk: 2008-2017

Sammendrag på norsk

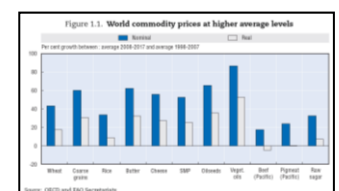
Denne 14. utgaven av den årlige publikasjon *Perspektiv på jordbruk* - den 4. som er utarbeidet sammen med FAO - gir en vurdering av utsiktene på jordbruksmarkedet ut fra prognoser frem til 2017 for produksjon, forbruk, handel, lagerbeholdninger og priser på jordbruksvarer hovedsakelig i land med temperert klima. Disse prognosene er basert på spesifikke hypoteser om globale makroøkonomiske forhold, befolkningsvekst, nasjonal jordbruks- og handelspolitikk, produksjonsteknologier og klima. Publikasjonen viser hvordan disse markedene påvirkes av økonomiske utviklingstrekk og statlig politikk, og retter søkelyset mot noen av risikoene og usikkerhetsmomentene som kan ha konsekvenser for markedsresultatene.

Rapporten dekker 39 land og 19 regioner, iberegnet samtlige OECD-land pluss enkelte viktige jordbruksprodusenter utenfor OECD, som Kina, India, Russland, Brasil og Argentina.

VISSTE DU AT... produksjonen av DRIVSTOFFETANOL **ble tredoblet** i 2000-2007.

- Referanseprisene på verdensbasis for nesten alle jordbruksvarer som dekkes i denne rapporten, ligger på eller over tidligere rekordnivåer, i det minste i nominelle tall. Dette vil ikke vare, og prisene vil gradvis synke på grunn av at visse faktorer som ligger bak den siste tidens stigninger, er av forbigående art. Men det er sterke grunner til å tro at det også finnes permanente bakenforliggende faktorer som vil arbeide for å holde prisene oppe på høyere gjennomsnittsnivåer enn før og redusere den langsiktige nedgangen i reelle tall. En adekvat politisk handling - enten den er øyeblikksbetinget eller permanent - til fordel for jordbruksutvikling og sultende og fattige befolkningsgrupper må ta hensyn til begge disse karakteristikene.
- Den sterke prisøkningen vi har vært vitne til siden 2005/06 bunner delvis i vanskelige værforhold i verdens viktigste kornproduksjonsområder, med overføringseffekter for korndyrking og dyreavl, som konkurrerer om samme arealer. I en kontekst med lave globale beholdninger er disse forholdene i seg selv tilstrekkelige til å utløse sterke prisreaksjoner. Disse forholdene har inntruffet tidligere, og prisene har sunket når situasjonen igjen har normalisert seg og tilbudet har kunnet tilpasse seg etterspørselen. Det er etter vår mening ingen grunn til å tro at dette ikke vil skje igjen i de neste par årene.
- Men når prisene er kommet ned fra de aktuelle høydene, vil de fortsatt på middels sikt bli liggende på høyere gjennomsnittsnivåer enn det vi har sett i det siste tiåret. Samtidig vil de underliggende kreftene bak produkttilbudet i landbruket (stort sett produktivitetsøkninger) til slutt utligne kreftene som driver etterspørselen oppover, både når det gjelder mat og fôr og industrielle behov, særlig biodrivstoff. Derfor vil prisene fortsette å synke i reelle tall, men i noe mindre utstrekning enn tidligere.
- Når det gjelder tilbudet, forventer vi at den fortsatte veksten i kornavlen vil spille en større rolle enn opprettelsen av nye arealer. Det skjer også en langsom, men jevn økning i melkeproduksjon og dyreavl. En hovedhypotese i denne publikasjonen er at den amerikanske dollaren i en viss grad vil styrkes i forhold til de fleste valutaene. I landene som er berørt av denne endringen, vil dette forsterke innenlandske prisstimuli for å øke produksjonen. Disse faktorene vil samlet medføre økt vekst i den globale jordbruksproduksjonen, selv om en del av denne stimulansen dempes av effekten av høye oljepriser som øker produksjonskostnadene og dermed reduserer tilbudet.
- Endret kosthold, urbanisering, økonomisk vekst og befolkningsøkning driver matvare- og fôretterspørselen oppover i utviklingslandene. Globalt og i absolutte tall forblir mat og fôr de viktigste kildene til økt etterspørsel i jordbruket. I tillegg kommer nå den raske økningen i etterspørselen etter råstoffer til den

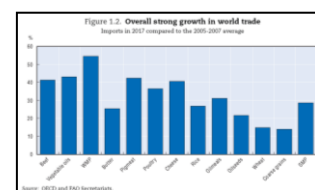
[Figur 1.1. Verdens varepriser på høyere gjennomsnittsnivåer](#)

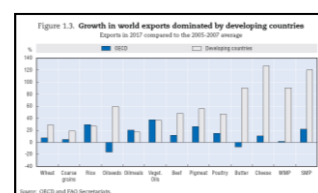
voksende bioenergisektoren. Selv om etterspørselen etter biodrivstoff er mindre enn økningen i forbruket av mat og fôr, er den den største kilden til ny etterspørsel på tiår og en sterk faktor som underbygger den oppadgående tendensen i priser på jordbruksråvarer.

- På bakgrunn av denne markedsdynamikken innen tilbud og etterspørsel anser vi at råvareprisene – i nominelle tall – på middels sikt vil ligge høyere enn i de siste ti årene. Hvis vi sammenligner gjennomsnittet for 2008-2017 med perioden 1998-2007, viser det seg at okse- og svinekjøttprisene kan bli ca. 20 % høyere, råsuksker og raffinert suksker ca. 30 %, hvete, mais og skummet tørrmelk 40-60 %, smør og oljefrø over 60 % og vegetabiliske oljer over 80 %. Men fra dette høye nivået vil prisene i reelle tall igjen synke, riktignok langsommere.
- I tillegg kan prisene også bli mer variable enn tidligere: Vi forventer ikke at varebeholdningene vil øke spesielt sterkt i perioden, etterspørselen er i ferd med å bli mindre følsom for prisendringer på landbruksnivå da råvareandelen i den endelige matvareregningen synker og den industrielle etterspørselen stiger, værforhold og tilbudet av landbruksprodukter kan bli mer variable på grunn av klimaendringene og spekulative, ikke-kommersielle investeringsfond går inn eller ut av terminmarkedet for jordbruk ut fra profittmulighetene.
- I denne generelle konteksten vil tyngdepunktet innen jordbruket flyttes fra OECD til utviklingslandene. Både forbruk og produksjon vokser raskere i utviklingslandene for samtlige produkter unntatt hvete. Innen 2017 forventes disse landene å dominere produksjonen og forbruket av de fleste råvarer unntatt råkorn, ost og skummet tørrmelk.
- Det skjer også lignende endringer i de globale handelsmønstrene. Importen øker sterkest i utviklingslandene, og en stigende del av denne veksten fanges opp av høyere eksport fra andre vekst- og utviklingsland. Eksportveksten i utviklingslandene er større, i noen tilfeller svært mye større, for nesten alle produkter. Men selv om OECD-landenes andel av verdenseksporten faller, fortsetter OECD å dominere eksporthandelen når det gjelder hvete, råkorn, svinekjøtt og alle melkeprodukter.
- Høye priser er en fordel for noen og en ulempe for andre. De er naturligvis en fordel for mange kommersielle produsenter både i utviklede land og utviklingsland. Men for mange landbrukere i utviklingslandene er ikke virksomheten knyttet til markedene, og de kommer til å dra få eller ingen fordeler av den aktuelle prisøkningen. De fattige, særlig i byene i land som er nettoimportører av mat, vil oppleve en forverring. I mange lavinntektsland vil matutgiftene i gjennomsnitt overstige 50 % av

Figur 1.2. Sterk global vekst i verdenshandelen

Figur 1.3. Eksportvekst på verdensbasis dominert av utviklingsland

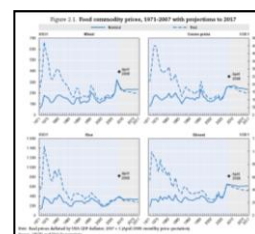
inntektene, og prisøkningen vi legger frem i denne publikasjonen, vil medføre underernæring for flere enn tidligere.

- For de minst utviklede landene, særlig de i matunderskuddsgruppen, viser prognosene en kraftig økning i sårbarheten og usikre matforsyninger i en periode med høye råvarepriser og store prissvingninger. Dette understreker betydningen av å forbedre landenes egen forsyningskapasitet ved å investere i utdanning, opplæring og rådgivningstjenester, forskning og utvikling og fysiske infrastrukturer. Dette er langsiktige tiltak, men det er viktig at varehandelsfunksjonene på kort sikt på en effektiv måte letter varetilgjengeligheten.
- Vi forutsetter at jordbruks- og handelspolitikken forblir uendret. Men den reelle utviklingen i jordbruksprodukter og matvarepriser avhenger sterkt av fremtidige politiske utviklingstrekk. Økt humanitær hjelp trengs for å redusere de negative virkningene av høye priser for de aller fattigste, og dette kan skje uten store konsekvensene for markedene.
- Men slike virkninger vil kunne oppstå ved handelsrestriksjoner som for eksempel eksportavgifter og embargoer. Selv om de kortsiktig gir innenlandske forbrukere en viss lettelse, belaster de innenlandske produsenter og begrenser deres evne til å oppfylle etterspørselen, og bidrar til generell usikkerhet på det globale varemarkedet. På tilsvarende måte vil importrestriksjoner som beskytter innenlandske produsenter av landbruksvarer, slå negativt ut for innenlandske forbrukere, begrense vekstmulighetene for produsenter i utlandet og hemme den sårt trengte veksten i det globale landbrukstilbudet.
- Den politiske støtten og oljeprisutviklingen vil ha sterk innvirkning på den fremtidige etterspørselen etter landbruksvarer for biodrivstoff. Endringer i begge disse faktorene eller teknologiske nyvinninger vil også ha store følger for de antatte prisene på landbruksvarer på verdensbasis og for tilgjengeligheten av matvarer og bruk av fôr.
- På lang sikt står jordbrukstilbudet overfor økt usikkerhet og begrensninger når det gjelder omfanget av arealer som kan gjøres dyrkbare. Offentlige og private investeringer i innovasjon og økende produktivitet i jordbruket, særlig i utviklingslandene, vil vesentlig forbedre tilbudet ved å skape en bredere basis for produksjonen og redusere sannsynligheten av gjentatte pristopper i varehandelen.

Figur 2.1. Matvarepriser, 1971-2007, med prognoser til 2017, USD per tonn

Merk: Reelle priser deflatert med amerikansk BNP-deflator 2007 =

1.

Hele denne publikasjonen er tilgjengelig på www.agri-outlook.org

Denne oppsummeringen inneholder **StatLinks**, en tjeneste som genererer ExcelTM-filer fra siden som skrives ut!

© OECD/FAO 2008

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

Disse er gratis tilgjengelige på OECDs Online Bookshop www.oecd.org/bookshop/

For ytterligere informasjon, ta kontakt med OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate, rights@oecd.org eller per faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Besøk vårt nettsted www.oecd.org/rights/

